

Πράσινη κλωστή κλωσμέν' | στην άνέμ' ντυλιγμέν'
πάτα κλώτσο την άνέμ' | και καθόλ' μὴ σὲ μέλ'.
Ἄρχῃ τῆ παραμυθιοῦ, καλησπέρα σας
καὶ καλῶς ὀρίστε καὶ πολὺ μὴν ἀργήσιτε.

(Σαράντα Ἐκκλησιῶες Ἀνατ. Θράκης)

Μουσικό γυμνάσιο Ιλίου- Λυκειακές Τάξεις

Νεοελληνική Γλώσσα Α΄
Γυμνασίου

Διδάσκουσα: Αγλαΐα Τζικάκου
Σχολικό έτος 2009-2010

Ενότητες: 3^η, 5^η, 8^η

ΑΦΗΓΗΣΗ

- Ορισμός (ενότητα 3)
- Μορφές αφήγησης (ενότητα 3)
- Δομή αφηγηματικού κειμένου (ενότητα 3)
- Το ρήμα στην αφήγηση (ενότητα 5)
- Οπτική γωνία (ενότητα 8)
- Αφηγηματικός χρόνος (ενότητα 8)
- Αφηγηματικές μέθοδοι (ενότητα 8)

Ορισμός

ενότητα 3

Με τον όρο αφήγηση εννοούμε την
Προφορική ή γραπτή παρουσίαση
ενός γεγονότος ή μιας σειράς
γεγονότων είτε Πραγματικών είτε
φανταστικών

Μορφές αφήγησης

ενότητα 3

Η αφήγηση συναντάται με τρεις βασικές μορφές:

- A. Μυθοπλαστική αφήγηση:** κυριαρχεί ο κόσμος της φαντασίας και του μύθου (λογοτεχνία).
- B. Ιστορική αφήγηση:** συνδέεται με παρουσίαση γεγονότων του πρόσφατου ή απώτερου παρελθόντος (ιστορία).
- Γ. Ρεαλιστική αφήγηση:** Παρουσιάζει με σαφή και πειστικό τρόπο γεγονότα του παρόντος (καθημερινές συζητήσεις, ρεπορτάζ, ειδήσεις κλπ)

Δομή αφηγηματικού κειμένου

ενότητα 3

Η αφήγηση στηρίζεται στην ακόλουθη δομή:

- A.** πληροφορίες για τους «ήρωες», το χώρο, το χρόνο, τις περιστάσεις.
- B.** την εξέλιξη της αφήγησης και την έκβασή της.
- Γ.** τη λύση, την κρίση του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας.

Το ρήμα στην αφήγηση

ενότητα 5

- ο αφηγηματικός λόγος οργανώνεται με άξονα το ρήμα, αφού αφήγηση σημαίνει δράση, κίνηση, **ενέργεια** μέσα στο χρόνο.
- Η επιλογή του ρήματος έχει ιδιαίτερη σημασία.
- Χρησιμοποιούνται κυρίως ρήματα **δράσης** και **έκφρασης συναισθημάτων**.

- Τα ρήματα συνήθως βρίσκονται σε **παρελθοντικό** χρόνο.
- Μπορεί όμως να επιλεγεί και ο ενεστώτας για λόγους **Παραστατικότητας** και ζωντάνιας (**ιστορικός ενεστώτας**).
- Ο **μέλλοντας** μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εξιστόρηση γεγονότων που έγιναν ύστερα από κάποια άλλα που έχουν ήδη παρουσιαστεί.

Οπτική γωνία

ενότητα 8

Σημαίνει τη **σχέση** του αφηγητή με τα

γεγονότα, δηλαδή τη **θέση** που ο ίδιος έχει

σε αυτά και τη **στάση** του απέναντι σε αυτά.

Κριτήριο θέσης

- **A. πρωτοπρόσωπη** αφήγηση: ο αφηγητής είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας.
- **B. τριτοπρόσωπη** αφήγηση (ή **συγγραφική**): ο αφηγητής δε συμμετέχει στα γεγονότα, τα βλέπει από ένα εξωτερικό σημείο.

Κριτήριο στάσης

- **A. αντικειμενική αφήγηση**: ο αφηγητής αποστασιοποιείται ψυχολογικά και συναισθηματικά από τα γεγονότα και τα παρουσιάζει με **ουδέτερη** διάθεση.
- **B. υποκειμενική αφήγηση**: ο αφηγητής παρεμβαίνει διατυπώνοντας κρίσεις και σχόλια κοινοποιώντας τα **προσωπικά** του συναισθήματα.

Αφηγηματικός χρόνος

Με την έννοια του αφηγηματικού χρόνου εννοούμε τη σειρά την οποία επιλέγει ο αφηγητής στην εξιστόρηση των γεγονότων.

- Μια σειρά γεγονότων συντελείται κανονικά με φυσική χρονολογική σειρά (παρελθόν- παρόν- μέλλον).
- Ο «φυσικός χρόνος» δεν ακολουθείται κατ' ανάγκην από τον αφηγητή.

Έτσι ή αφήγηση μπορεί να είναι:

- A. γραμμική (ευθύγραμμη):** Παρουσίαση των γεγονότων όπως ακριβώς συνέβησαν χρονολογικά (ταύτιση αφηγηματικού με φυσικό χρόνο).

- B. In media res:** έναρξη της αφήγησης από κάποιο γεγονός **στη μέση** (του φυσικού χρόνου) και αργότερα επιστροφή και αναφορά των αρχικών γεγονότων.

- Γ. διακεκομμένη: η ροή των γεγονότων διακόπτεται από την παράθεση μιας **άλλης** ιστορίας.
- Δ. παράλληλη: παρουσίαση της εξέλιξης **δύο** ιστοριών

Οι αφηγηματικές μέθοδοι

Εννοούμε τις **πεζογραφικές τεχνικές** με τις οποίες μπορεί να παίρνει μορφή η αφήγηση.

- A. εξιστόρηση** (ή αφήγηση): παρουσίαση των γεγονότων έτσι όπως ρέουν κατά τη φυσική τους σειρά και διαδέχονται το ένα το άλλο.

- B. περιγραφή**: απομόνωση μιας κατάστασης και παράθεση των συστατικών στοιχείων της.

Γ. διάλογος

Δ. εσωτερικός μονόλογος: παράθεση
προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων σε
παροντικό χρόνο και σε α' πρόσωπο.

Ε. ελεύθερο πλάγιο ύφος: ακριβής απόδοση
ανεκδήλωτων εσωτερικών καταστάσεων ενός
προσώπου σε γ' πρόσωπο.